

”Det er en eneste gjeng som synes dette er gøy. Det er pressen og våre motstandere”

Carl I. Hagen, partileder i Frp, under årsmøtet til Oslo Frp. (NRK)

Offentlig diskusjon kan bidra til at deler av tv-tilbudet blir betraktet med styrket kritisk sans. Kampanjen mot drittsekk-tv er slik sett en velkommen motvekt til all den enfoldige reklame både «Hotel Cæsar» og virkelighetsshowene har fått i underholdningsjournalistikken, skriver *Jostein Gripsrud*.

Mediepanikk

Barneskolerektor Omar Mekki har med en kronikk i Bergens Tidende dratt i gang en kampanje mot såkalt drittsekk-tv. Den støttes nå av landets lærerorganisasjoner, grunnskolens foreldreutvalg og, endelig, barne- og familieministeren. Det dreier seg om en såkalt mediepanikk, der kolossal energi utfoldes i be kjempelsen av et medium eller en sjanger som forutsettes å korrumpere barn og unge. Forrige århundres historie er full av eksempler på den slags. De har uten unntak vært ineffektive. Kriminallitteratur, diverse filmsjangere, jazz, tegneserier, rock'n'roll, Morgan Kane-bøkene – alt har overlevd og gjerne blitt tildelt kunststatus. Under ligger alltid en mer generell angst for samfunnsmessige endringer og normforandringer som følger dem. Det kan være gode grunner for denne angsten. Den fortjener å bli tatt på alvor. Men bare å angripe mediens representasjoner av virkeligheten utenfor dem, og ikke denne virkeligheten selv, er oftest en omgåelse av de egentlige problemene.

Dette betyr ikke at mediene er uviktige, bare at deres rolle misforstås. Premisset for denne og tidligere panikker er at dårlighet i mediene imiteres kritikk-løst, altså at mediene injiserer sitt innhold i forsvarsløse hoder. Slik er det ganske enkelt ikke. Alle, barn inkludert, har moralske og andre forutsetninger for å tolke og vurdere mediens innhold kritisk, selv om disse forutsetningene varierer med alder og ulikt distribuerte kulturelle ressurser. Tilegnelsen av tv foregår ikke i et vakuum, men i en sosial kontekst som inkluderer både nære relasjoner og offentligheten. Offentlig diskusjon kan derfor, om ikke overspill ødelegger, bidra til at deler av tv-tilbudet betraktes med styrket kritisk sans der

Drittsekk? Direktør Rolfi «Hotel Cæsar» holder seg i det minste oppdatert.

Foto: ELIN HØYLAND

den før har vært svak. Kampanjen mot drittsekk-tv er slik sett en velkommen motvekt til all den enfoldige reklame både «Hotel Cæsar» og virkelighetsshowene har fått i underholdningsjournalistikken, og som hittil har vært offentlighetens eneste bidrag til formingen av den «forståelseshorison» seerne møter de aktuelle programmene med.

Men svakhetene ved kampanjen er mange. Den tar ikke for seg den grunnleggende del av forståelseshorisonen som består i erfaringer med den sosiale virkeligheten forøvrig. Den opererer med et begrep om «drittsekk-tv» som er tilfeldig avgrenset og blander sjangere og varianter innenfor dem på måter som vitner om svakere mediekunnskap enn det programmenes hundretusener av tilhengere har. Den viser ingen forståelse for programmenes tiltrekningskraft, noe som ville bedret sjansene for meningsfull dialog. I tråd med dette krever den egentlig sensur i stedet for diskusjon, ikke minst i skolen,

og fremsetter ingen konkrete forestillinger om alternative populære programmer, selv om dette er det eneste som duger ved siden av kritisk samtale.

Man minnes Dynastidebat-ten. I mai 1983 hadde Kristelig Kringkastingslag «alvorlige innvendinger mot det livssyn som presenteres i Dynastiet. Skilsmisser, utroskap, alkoholis-

misbruk, sex og intriger – alt presenteres som et søtt og godt liv». De ville at NRK i stedet skulle «lage eller

ler kjøpe inn serier om normale mennesker som lever sammen i sann kjærlighet til hverandre». Overfor slike prinsipper for relevant dramatik er det stadig grunn til skepsis. Nå sier Helga Hjetland i Norsk Lærerlag at «Hotel Cæsar» har «heltetyper som lyver, stjeler, er utro og bruker sarkasme, urettferdighet og ironi». Likestillingen av retoriske figurer med kriminalitet og umoral er eiendommelig og inngir ikke tillit til den estiske dømmekraften. Kravet om banal oppbyggelighet ligger under også her, i tråd med injek-

sjonsmodellen for medieeffekter.

Pedagogenes kampanje viser altså på mange måter at skolen nå er ute av stand til å håndtere elevenes medieerfaringer på fornuftig vis. Den ser bort fra at «Hotel Cæsar» er en såpeopera som i beste melodramatiske tradisjon tydeliggjør forskjellen på godt og ondt, mens et virkelighetsshow som Robinson ikke gjør det. TV3 sier om denne serien: «For selv å være en vinnerkandidat til de 250.000 kronene må man bruke kløkt, strategi, overlevelseskunnskap, sosial intelligens og av og til lumske triks». Sosial intelligens betyr her å kunne bedømme hvordan man best bruker andre til egne formål, gjerne i «lumske» former. Den som best mestrer det kyniske konkurransespilletts regler, hylles som seierherre og tildeles en stor pengepremie. Som i samfunnet ellers.

Robinson kan nemlig betraktes som en stilisert spillversjon av dominerende verdier og praksiser i et samfunn der markedet styrer stadig flere samfunnsområder og markedsliberalismen har ideologisk hegemoni. Den internasjonale bølgen av slike program, og deres popularitet, reflekterer dette på sitt vis. Skjerpet konkurranse er tidens løsen, på markedet er det vinn eller forsvinn. Drittsekk-tv handler om drittsekk-samfunnet folk må forholde seg til og som barn og unge skal inn i. Det må møtes med informert diskusjon, realistiske alternativer og både medie- og almenpolitisk handling. Skal også NRK kommersialiseres? Hvor var Lærerlaget mens ungdomsklubbene ble erstattet med kjøpesentra som rammer for tenårings samvær?

■ ■ Jostein Gripsrud er professor ved Institutt for medieviten-skap i Bergen.

på nattbordet

Inger Elise Mey, juridisk konsulent i TONO

– Å! Kan jeg spørre om en personlig ting – hvor gammel er du?

– Helt mellom oss er jeg XX år, men hvorfor spør du? Jeg har ikke spurt om din alder?

– Fordi yndlingsforfatteren min skrev sin første bok da hun var 77 og nå er hun 90. Mary Wesleys ti bøker er utrolig vakre!

– Krimforfatter som så mange engelske kvinner?

– Nei, hun skriver om det vanskelige i kjønnsforholdene.

– Ofte mye krim der.

– Men du har ikke lest henne altså?

– Det er faktisk noen bøker jeg ikke har lest ennå. Hva ellers?

– Jeg er halvt amerikansk og kjente ikke norsk litteratur da jeg kom hit, så jeg begynte med «Segelfoss By» av Hamsun.

– Det var en god begynnelse fordi det er mye vidd og ironi i den. Hvilke andre norske forfattere har du hatt glede av?

– Å! Borgen, Bjørneboe, Ambjørnsen, Wildenvey, Bjerke, Hagerup, Sande, Rolf Jacobsen!

Også danske dikt er hun dus med og siterer et nydelig vers utenat, jeg gjetter på Piet Hein, og hun ler og sier at det er Grundtvig! Og hun mener at norske forfattere er mørke til sinns.

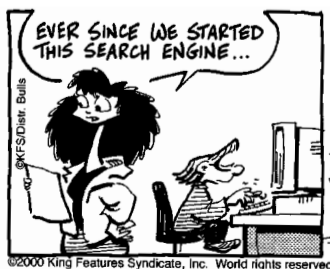
– Vi er det. Dystre om vinteren og utilregnelige om våren.

– Det har kanskje med solen å gjøre?

– Ikke skyld på årstidene, vi bare er sånn.

■ ■ Etter Børs er Dagens Næringslivs seksjon for medier, reklame, kultur og underholdning. Tips, innlegg og debattartikler kan sendes til redaksjonen på telefaks nr. 22 00 13 50 eller e-post til etterbors@dn.no

On the fastrack

Agathe Crum